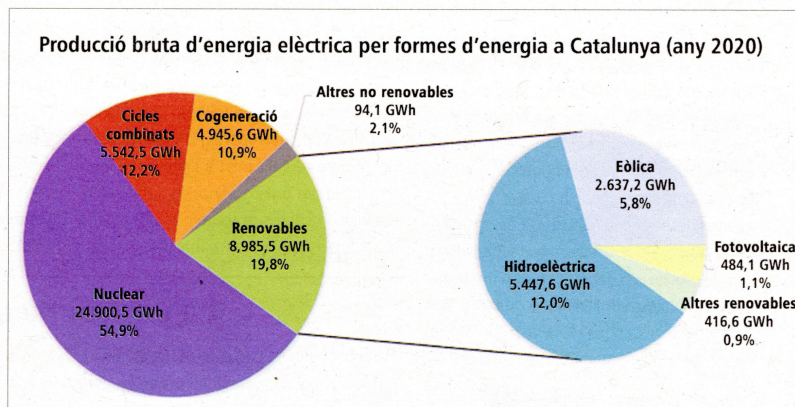

La Generalitat engega el compte enrere per a tancar les centrals nuclears

Ascó Andreu Prunera

La modificació del Decret d'energies renovables 16/2019 -anomenat "decret d'emergència climàtica"- té un objectiu clar a mitjà termini: el tancament de les centrals nuclears i la seua substitució per altres fonts d'energia, com la solar, l'eòlica o la hidroelèctrica. La consellera Teresa Jordà, que ocupa la nova cartera d'Acció Climàtica, va emfatitzar la passada setmana en seu parlamentària que "el desplegament de les energies renovables ha de ser inexorable si es vol prescindir de les centrals nuclears" en el calendari previst i arribar a la producció del 100% d'energia renovable de cara al 2050.

El calendari de tancament de les nuclears és competència del govern estatal i preveu clausurar les tres centrals catalanes, a principis de la propera dècada. Ascó I serà la primera a tancar, el 2030, mentre que Ascó II ho farà el 2032 i Vandellòs II està previst que siga la darrera central nuclear a tancar de tot l'Estat, i ho faria el 2035. Este calendari de tancament nuclear va

La generació d'energia a Catalunya durant el 2020, segons dades de l'Institut Català de l'Energia. / FOTO: ICAEN

ser un dels primers compromisos que la ministra de Transició Ecològica, Teresa Ribera, va adquirir davant el Congrés dels Diputats, en compliment al programa electoral del PSOE, que optava per no allargar la vida de les centrals si havien complert ja els quaranta anys des de la seua posada en marxa. En diverses ocasions, Ribera ha assegurat fins i tot que veuria amb bons

ulls l'avançament del calendari i que algunes de les centrals poguessen tancar abans.

El consens entre el PSOE, Podem, ERC i PDeCat al voltant del tancament en els propers deu anys, i l'aposta per un desplegament accelerat de les renovables, posa per primer cop, una data acordada per a iniciar el desmantellament nuclear. Les formacions polítiques han

engegat el compte enrere per al tancament de les dos centrals d'Ascó que són, també, el nucli d'ocupació més gran de les Terres de l'Ebre, amb més de 1.200 treballadors fixos.

Segons dades de l'Institut Català de l'Energia (ICAEN), durant l'any passat les tres centrals nuclears catalanes van produir més de la meitat (54,9%) de l'energia al país,

mentre que només prop d'una cinquena part (19,8%) de l'energia produïda va ser d'origen renovable. D'esta, a més, la principal producció va venir de les centrals hidroelèctriques (12%), mentre que l'energia eòlica només va produir un 5,8% del total i la solar fotovoltaica, un 1,1%.

El 2050 es preveu que tota l'energia produïda a Catalunya provinga de fonts renovables. Així, el govern català ha d'optar per polítiques que capgiren l'actual pastís energètic per a prescindir d'un 80% de l'energia que actualment s'està produint al país. Tot plegat, quan des de les zones rurals de tota Catalunya ja s'ha expressat el malestar pels 935 nous aerogeneradors que s'estan tramitant a Catalunya, i que suposarien una potència de 5.382 MW, on s'afegirien les 9.311 hectàrees de parcs fotovoltaics (5.031MW). Estes xifres, però, són encara insuficients per a substituir el parc nuclear i la resta d'energies no renovables. Les previsions de la Generalitat de cara al 2050 farien necessaris prop de 35.000 MW més d'eòlics i 6.500 MW més d'energia solar fotovoltaica.

ANÀLISI

I després del 2035, què?

Andreu Prunera, periodista

Les centrals nuclears d'Ascó tancaran el 2031 i el 2033. Vandellòs II ho farà el 2035. És sabut que les centrals nuclears han de tancar, naixen amb data de caducitat i, per tant, abocades al tancament. Fins ara, però, la data de desnuclearització ha estat poc més que un joc d'apostes i farols entre els dos grans partits de l'Estat. El panorama, però, ha canviat en els darrers temps. L'arribada ja fa tres anys de Pedro Sánchez al govern amb un calendari de tancament sota el braç i l'acceptació d'aquest per part del govern de la Generalitat han acabat generant un consens

sobre el futur de l'energia nuclear al país que fins ara era incòmode i, per tant, secundari.

A dia d'avui, cap veu dins ERC, Junts, el PSC o el PSOE qüestiona ja la necessitat de clausurar les centrals nuclears, tampoc cap polític de les Terres de l'Ebre on, encara avui, les dos centrals són el focus més gran d'ocupació amb més de 1.200 treballadors en plantilla.

El consens dels partits i l'acceptació per part dels polítics i les administracions del territori obren un panorama complicat i, a la vegada, ineludible a la comarca. En un termini de poc més de deu anys (hem de comptar les feines de desmantellament) un nou sotrac econòmic -molt més gran que el que va provocar Ercros- sacsejarà la Ribera

d'Ebre, especialment en el seu vessant nord.

Cal tenir en compte, però, que la central nuclear no és una activitat que sortís, fa dècades, a iniciativa dels riberencs i riberenques. Ningú a la comarca va decidir que la seua terra havia d'especialitzar-se en la producció d'energia elèctrica a través de la fissió nuclear, l'urani no es collia enlloc, ni la Westinghouse és una empresa de Vinebre. La decisió d'instal·lar dos centrals nuclears va venir de l'administració de l'Estat -als darrers anys del franquisme i els primers de la transició-, amb la finalitat evident de generar un gran pol de producció d'energia que alimentés indústries i llars a través de la xarxa elèctrica. Una decisió presa, doncs, des de fora i que

ha marcat, des de llavors, el teixit econòmic, social i organitzatiu del territori. Mentre al nord (Aitona o Maials), al sud (Benissanet o Tivissa), a l'est (Priorat) i a l'oest (Terra Alta) els municipis són principalment agraris, a gran part de la Ribera l'arribada de la nuclear -sumada a la química de Flix- ha generat un microclima econòmic industrial, i que ha esdevingut un veritable monocultiu.

Una realitat econòmica condicionada per un organisme polític extern i que ha portat el nord de la Ribera d'Ebre a esdevenir, d'una banda, la zona amb el PIB més alt de tot Catalunya, però també a ser la segona comarca de Catalunya amb menys ràtio d'emprenedors, a l'abandonament dels camps de

cultiu i a unes perspectives de futur incertes.

El 2021, amb més de trenta anys de producció d'energia nuclear, veiem com l'Estat, que va decidir posar les centrals en marxa, ara decideix -de la mateixa manera- apagar-les. I és ara obligació del territori -dels polítics sobretot però també de la població civil- recordar als poders públics que tenen el deure de paliar els efectes que ha suposat la seua intervenció a la zona. Després d'haver instal·lat les centrals, haver-les utilitzat per a proveir d'energia la resta del país i haver condicionat l'esdevenir de la comarca, ara no es pot abandonar el territori i la seua gent. A deu anys vista, s'ha d'exigir noves inversions i polítiques actives i serioses.